

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle lääkkeiden arviointitoiminnan kehittämisestä

Tiivistys esityksestä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutoksia lääkkeiden arviointi- ja päätöksentekojärjestelmään. Tavoitteena on yhtenäistää avohoidon lääkkeiden ja sairaalalääkkeiden arviointia, lisätä arviointien kattavuutta sekä parantaa potilaiden yhdenvertaista pääsyä lääkehoitoihin.

Esityksen mukaan kaikki merkittävät uudet sairaalalääkkeet ja niiden uudet käyttöaiheet arvioitaisiin jatkossa kansallisesti, ja niistä annettaisiin valtakunnallinen suositus ennen käyttöönottoa. Arvioinnissa huomioitaisiin lääkkeen hoidollinen hyöty, kustannusvaikuttavuus sekä lääkkeen todellinen hankintahinta.

Lisäksi ehdotetaan muutoksia, joilla selkeytetään lääkkeiden korvattavuuteen liittyvää päätöksentekoa sekä mahdollistetaan nykyistä joustavammin joidenkin yhdistelmähoitojen sisällyttäminen lääkekorvausjärjestelmään.

Esitys parantaisi myös mahdollisuuksia saada välttämättömiä lääkkeitä tilanteissa, joissa lääkkeellä ei ole korvattavuutta kyseiseen käyttötarkoitukseen. Tällöin lääke voitaisiin tietyissä tapauksissa luovuttaa potilaalle sairaala-apteekista tai lääkekeskuksesta.

Muutosten tavoitteena on tehdä lääkkeiden arvioinnista nykyistä yhdenmukaisempaa, läpinäkyvämpää ja ennakoitavampaa sekä vahvistaa potilaiden yhdenvertaisuutta eri puolilla maata.

SOSTEn lausunto

SOSTE pitää esityksen tavoitteita kannatettavina. Avohoidon lääkkeiden ja sairaalalääkkeiden arviointiprosessien yhtenäistäminen, arviointien kattavuuden lisääminen sekä lääkehoitojen yhdenvertaisemman saatavuuden edistäminen ovat tärkeitä uudistuksia. SOSTE osallistui lääkkeiden arviointitoiminnan uudistamista valmistelleen työryhmän työskentelyyn ja pitää myönteisenä, että työryhmän keskeisiä ehdotuksia viedään nyt lainsäädäntöön.

SOSTE pitää erityisen tärkeänä, että kaikki merkittävät uudet lääkehoidot ja käyttöaiheiden laajennukset arvioidaan jatkossa kansallisesti yhtenäisin perustein. Tämä voi vähentää alueellisia eroja lääkehoitojen saatavuudessa ja vahvistaa potilaiden yhdenvertaisuutta riippumatta asuinpaikasta.

Lääkehoitojen arvioinnissa tulee klinisen ja taloudellisen vaikuttavuuden lisäksi huomioida myös potilaiden kokemukset, hoidon vaikutukset arkeen, toimintakykyyn ja elämänlaatuun sekä sairauden aiheuttama kokonaiskuormitus. Potilasjärjestöillä on tässä tärkeä asiantuntijarooli. Työryhmän

työssä ja nykytilan arvioinnissa tunnistettiin, että potilasjärjestöjen mahdollisuudet osallistua erityisesti avohoidon lääkkeiden arviointiin ovat edelleen rajalliset. Potilasnäkökulmaa ei tule tarkastella vain arviointeja täydentävänä näkökulmana, vaan olennaisena osana päätöksenteon tietopohjaa. SOSTE pitää tärkeänä, että potilasjärjestöjen osallistuminen arviointi- ja suositusprosesseihin on jatkossa nykyistä systemaattisempaa ja avoimempaa.

SOSTE pitää myönteisenä myös niitä ehdotuksia, joilla parannetaan mahdollisuuksia saada tarpeellinen lääkehoito tilanteissa, joissa nykyinen sääntely on aiheuttanut katveita lääkkeiden saatavuuteen tai korvattavuuteen. Erityisesti yhdistelmähoitojen korvattavuuden laajentaminen sekä mahdollisuus luovuttaa välttämättömiä lääkkeitä sairaala-apteekista avohoitoon voivat parantaa potilaiden yhdenvertaista pääsyä hoitoon.

SOSTE korostaa, että uudistuksen vaikutuksia tulee seurata myös potilaiden näkökulmasta. Seurannassa olisi tärkeää arvioida erityisesti lääkehoitojen saatavuutta, alueellisen yhdenvertaisuuden toteutumista, hoitoon pääsyn nopeutta sekä potilaiden kustannuksia. Huomiota tulee kiinnittää myös siihen, etteivät mahdolliset muutokset sairaala- ja avohoidossa käytettävien lääkkeiden välillä johda potilaiden omavastuiden kasvuun tai heikennä hoidon saavutettavuutta.

SOSTE pitää tärkeänä, että arviointitoiminnan kehittämistä jatketaan pitkäjänteisesti kohti mahdollisimman selkeää, läpinäkyvää ja yhdenmukaista järjestelmää.